

Notat om domme og afgørelser fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol fra marts 2011

Klein mod Østrig (dom af 3. marts 2011). Østrigske advokaters pensionsordning finansieredes ved obligatoriske bidrag fra medlemmerne af det østrigske advokatsamfund samt bidrag fra staten. Klager, som havde indbetalt pensionsbidrag i 32 år, mistede sin advokatbestalling som følge af en konkursbegæring mod ham og mistede også retten til at få tilkendt pension. Menneskerettighedsdomstolen bemærkede indledningsvis, at klagers berettigede forventning om at få tilkendt pension var omfattet af begrebet "ejendom" i artikel 1 i 1. tillægsprotokol (*beskyttelse af ejendom*). Menneskerettighedsdomstolen konstaterede, at selvom de østrigske myndigheder havde en legitim interesse i at forhindre insolvente advokater i at udøve deres erhverv, kunne dette ikke retfærdiggøre en fratagelse af disse advokaters pensionsrettigheder. Menneskerettighedsdomstolen konkluderede, at fratagelsen af klagers ret til pension var uforholdsmæssigt indgribende overfor klager, og der forelå dermed en krænkelse af artikel 1 i 1. tillægsprotokol.

Kiyutin mod Rusland (dom af 10. marts 2011). Ifølge russisk lov var udlændinge, som var gift med en russer eller havde et russisk barn, berettiget til midlertidig opholdstilladelse i Rusland, hvis de ikke var smittet med HIV. Klager, som var usbekisk statsborger, var gift med en russisk kvinde og sammen havde de et barn. Klager blev dog nægtet midlertidigt ophold i Rusland, da han var testet positiv for HIV. Menneskerettighedsdomstolen bemærkede indledningsvis, at det forhold, at klager havde en russisk ægtefælle og et barn med hende, gjorde, at sagen faldt inden for anvendelsesområdet for artikel 8 (*ret til respekt for privatliv og familieliv*). Domstolen fandt endvidere, at artikel 14 (*forbud mod diskriminering*) var anvendelig, selvom bestemmelsen ikke direkte nævner sundhed som et område, hvor diskrimination er forbudt. Menneskerettighedsdomstolen fastslog, at det var et legitimt formål for de russiske myndigheder at beskytte folkesundheden, og at restriktioner mod meget smitsomme sygdomme med kort inkubationstid som f.eks. kolera og gul feber var i overensstemmelse med konventionen. Menneskerettighedsdomstolen bemærkede, at HIV ikke overføres tilfældigt, men ved særlig adfærd. Set i lyset heraf fandt Menneskerettighedsdomstolen at der - når der hverken forelå restriktioner for turisternes indrejse eller russiske statsborgeres tilbagevenden til Rusland - var tale om diskrimination af klager med hensyn til hans ret til familieliv, idet han havde fået afslag på midlertidigt ophold alene på grund af sin HIV-sygdom. Der forelå derfor en krænkelse af artikel 14 jf. artikel 8.

Otegi Mondragon mod Spanien (dom af 15. marts 2011). Klager blev idømt en fængselsstraf for grov ærekrænkelse af den spanske konge ved i sin egenskab af talsmand for en baskisk parlamentarisk gruppe på en pressekonference i forbindelse med kongens besøg i Baskerlandet bl.a. at have udtalt, at kongen som øverstbefalende for de spanske styrker var ansvarlig for tortureringen af bl.a. redaktørerne på et baskisk dagblad under tilbageholdelsen af disse kort tid forinden. Menneskerettighedsdomstolen fandt, at indgrebet i klagers ytringsfrihed ikke var nødvendigt i et demokratisk

samfund, og konkluderede således, at der forelå en krænkelse af konventionens artikel 10 (*ytringsfrihed*). Som begrundelse herfor anførte Menneskerettighedsdomstolen navnlig, at klagers udtalelser vedrørte et spørgsmål af generel offentlig interesse, at udtalelserne ikke fandtes at udgøre et angreb på kongens privatliv, og at der endvidere ikke var tale om hadefuld tale eller opfordring til vold. Domfældelsen af klager udgjorde således en krænkelse af artikel 10.

Lautsi mod Italien (dom af 18. marts 2011). Klagerne var en mor og hendes to børn, som gik på en statslig skole i Italien. På skolen hang et krucifiks i alle klasselokaler, hvilket ifølge klager var i strid med princippet om verdslighed, som moderen ønskede at opdrage sine børn efter. Menneskerettighedsdomstolen anførte, at artikel 2 i 1. tillægsprotokol (*ret til uddannelse*) indebærer, at staten, når den udøver sine funktioner i relation til uddannelse og undervisning, skal sørge for, at information og viden formidles på en objektiv, kritisk og pluralistisk måde, og således ikke må forfølge et mål om indoktrinering. Menneskerettighedsdomstolen fandt, at beslutningen om, hvorvidt krucifikser skulle være til stede i klasselokaler på statslige skoler, i princippet var omfattet af statens skønsmargin. Derfor talte også, at der ikke var europæisk konsensus om spørgsmålet. Den omstændighed, at krucifikser i klasselokalerne giver landets majoritetsreligion en overvejende synlighed i skolemiljøet, var ikke i sig selv nok til at betegne det som indoktrinering. Menneskerettighedsdomstolen fandt endvidere, at krucifikset var et passivt symbol, som ikke kunne anses for at have en indflydelse på klagerne, der var sammenlignelig med undervisning eller deltagelse i religiøse aktiviteter. Endelig måtte symbolets synlighed ses i sammenhæng med, at tilstedeværelsen af krucifikser ikke var forbundet med obligatorisk undervisning om kristendom, og at det italienske skolemiljø var åbent for andre religioner. Moderen havde således bevaret sin ret til at opdrage sine børn i overensstemmelse med sin egen religiøse og filosofiske overbevisning, hvorfor der ikke forelå en krænkelse af artikel 2 i 1. tillægsprotokol.

Giuliani og Gaggio mod Italien (dom af 24. marts 2011). I forbindelse med et G8-topmøde i Genova den 20. juli 2001 fandt et voldeligt sammenstød sted mellem en gruppe politibetjente og en gruppe demonstranter. En jeep med to sårede politibetjente forsøgte at undslippe urolighederne, men blev omringet og angrebet af demonstranter, der bl.a. var bevæbnede med sten og jernstænger. En af politibetjentene affyrede, efter at have advaret forsamlingen, to skud, som dræbte en demonstrant. Der blev indledt en straffesag mod politibetjenten, som imidlertid blev indstillet, da han fandtes at have handlet i nødværge. Menneskerettighedsdomstolen fandt, at politibetjenten havde handlet ud fra en overbevisning om, at hans kollegers og hans eget liv og helbred var i fare, og bemærkede, at klager havde afgivet en advarsel, inden han skød. Magtanvendelsen havde derfor været i overensstemmelse med artikel 2 (*ret til liv*). Menneskerettighedsdomstolen bemærkede desuden, at magtanvendelsen havde hjemmel i italiensk lov, samt at menneskerettighedskonventionen ikke fordrede, at politiet havde været i besiddelse af ikke-dødbringende våben til brug i forbindelse med selvforsvar. Menneskerettighedsdomstolen fandt endvidere, at organiseringen og planlægningen af politioperationerne var sket i overensstemmelse med forpligtelsen til at beskytte retten til livet.

Menneskerettighedsdomstolen konstaterede endelig, at der havde været en effektiv officiel efterforskning af sagen. Det påvirkede ikke efterforskningens upartiskhed, at en af de eksperter, som anklagemyndigheden havde antaget, forud herfor havde givet udtryk for, at han personligt mente, at politibetjenten havde udført en berettiget selvforsvarshandling. Efterforskningen, som varede 16 måneder, fandtes i øvrigt at være blevet udført med den fornødne hurtighed. Der forelå derfor ikke nogen krænkelse af artikel 2.